

פרשת גונזלס: הפיל שבחדר והפליט שבחוזן

ראובן (רובי) ציגלר*

א. מבוא. ב. (לא) מדברים על מספרים. ג. סטנדרט הביקורת השיפוטית.
 ד. שיקולי ההגירה: מ(עניינו של) הפרט אל הכלל. ה. מבט קדימה.

א. מבוא

עניינו של ע"ם גונזלס¹ (להלן: פרשת גונזלס) הוא ערעורה של אזרחית קולומביה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי.² בפסק הדין של בית המשפט המחוזי, אושרה החלטת שר הפנים לדחות את הבקשה שהגישה גונזלס להכרה בה כפליטה בהתאם לסעיף 1א(2) לאמנה בדבר מעמדם של פליטים³ (להלן: האמנה או אמנת הפליטים). ישראל אשררה את האמנה בשנת 1954, אולם האמנה והפרוטוקול משנת 1967, שהסיר את המגבלות הגאוגרפיות והזמניות על תחולתה, לא נקלטו במשפט הפנימי. בהיעדר חקיקה ראשית, הטיפול בבקשות המקלט בישראל נעשה בהתאם לנוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל של משרד הפנים⁴ (להלן: הנוהל) המופעל על ידי רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול – יחידת סמך של משרד הפנים שהוקמה בשנת 2008 (להלן: רשות ההגירה). בהתאם לנתוני רשות ההגירה,⁵ כיום שוהים בישראל כ-55,000 מבקשי מקלט ("מסתננים" בלשונה), רובם ככולם ממדינות אפריקה. נתונים דומים מופיעים בדו"ח נציבות האו"ם לפליטים – UNHCR לסיכום שנת 2012.⁶ ככלל, בקשות מקלט של אזרחי אריתריאה מסודן (המהווים קרוב ל-90 אחוז מכלל השוהים בישראל) אינן נבחנות.⁷ באשר לבקשות המקלט שנבחנות, הנוהל קובע ש"הטיפול בבקשות למקלט מדיני ייעשה בהתאם לדין בישראל ובשים לב למחויבות שנטלה על עצמה מדינת ישראל לפי אמנת ג'נבה [אמנת הפליטים] ולפי

* מרצה למשפטים, אוניברסיטת רדינג, בריטניה; חוקר, המכון הישראלי לדמוקרטיה (r.ziegler@reading.ac.uk).
 1 ע"ם 8870/11 גונזלס נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 25.4.2013).
 2 עת"ם (ת"א) 35144-07-11 גונזאלס נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 24.10.2011).
 3 אמנה בדבר מעמדם של פליטים, כ"א 65, 5 (נפתחה לחתימה ב-28.7.1951).
 4 נוהל רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול "נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל" (2.1.2011) www.piba.gov.il/Regulations/Procedure%20for%20Handling%20Political%20Asylum%20Seekers%20in%20Israel-he.pdf.
 5 רשות האוכלוסין וההגירה נתוני זרים בישראל, ישראל מוזכרת בעמ' 39 לדו"ח (מאי 2013) piba.gov.il/PublicationAndTender/ForeignWorkersStat/Documents/560843nnew4.pdf.
 6 U.N.H.C.R, DISPLACEMENT: THE NEW 21ST CENTURY CHALLENGE: Global Trends (2012), available at http://unhcr.org/globaltrends/june2013/UNHCR%20GLOBAL%20TRENDS%202012_V08_web.pdf.
 7 ראובן ציגלר "כוחן של הגדרות: 'מסתננים' ומבקשי מקלט בישראל – שישים שנה לאמנת הפליטים" המכון הישראלי לדמוקרטיה (ינואר 2011) /ספרים-ומאמרים/מאמרים-כוחן-של-הגדרות-מסתננים-ומבקשי-מקלט-בישראל-שישים-שנה-לאמנת-הפליטים www.idi.org.il/

הפרוטוקול".⁸ ואמנם, בפרשת **גונזלס**, הבהיר השופט יורם דנציגר כי "הוראות האמנה והפרוטוקול המתקן לא עוגנו בחקיקה פנימית, אך אין חולק כי המדינה מחויבת בהן".⁹ הנוהל קובע כי "הגורמים המוסמכים יוכלו להסתייע גם בספר העזר של נציבות האו"ם לפליטים".¹⁰ זאת, בשים לב לכך שאמנת הפליטים אינה מסדירה את אופן הטיפול בבקשות להכרה במעמד פליט, ובמרכזם שאלות הנוגעות לנטל ההוכחה. מיני ביה, האמנה אינה קובעת את סטנדרט הביקורת השיפוטית על החלטות רשויות מנהליות בהליכים לקבלת מקלט.

פסק הדין נפתח בסקירת העובדות, ההליכים הקודמים, ותמצית טענות הצדדים.¹¹ לאחר הצגת המסגרת הנורמטיבית הכללית בסוגיות שעניינן מבקשי מקלט, הנשענת על שני אדנים – דיני הפליטים והמשפט המנהלי,¹² פונה השופט דנציגר להצגת "היבטים ראיתיים של בקשות למקלט מדיני"¹³ אותם הוא מיישם ביחס לנסיבות המקרה,¹⁴ תוך שהוא קובע כי "ההחלטה לדחות את בקשת המקלט של המערערת – על סמך הראיון שנערך עמה והערכתה של נציבות האו"ם לפליטים – מבוססת על תשתית עובדתית אמינה, רלבנטית וסבירה".¹⁵

ביחס להיבטים הראיתיים, נקבע בפרשת **גונזלס** כי על מבקש המקלט "ליהנות מחמת הספק".¹⁶ זאת, משום ש"יישום הקריטריונים המקובלים להערכת מהימנות על מבקשי מקלט עשוי לעורר קושי ניכר [...] ההנחה שמבקש מקלט שבפיו עילת מקלט כנה יוכל לספק גרסה סדורה, ברורה ומפורטת של סיפורו [...] אינה תמיד עומדת במבחן המציאות" לאור "פערי שפה, פערים תרבותיים, חששו של הפליט מפני רשויותיה של מדינה זרה, רשמים נפשיים שיכול שהותירה בו חווית הרדיפה".¹⁷ מכאן, ש"כאשר גרסתו של מבקש המקלט נחזית כאמינה, ניתן יהיה להסתפק בתשתית ראיתית חסרה, ובלבד שניתן טעם סביר להיעדרה של ראיה כזו או אחרת", שכן "לא כל סתירה או אי בהירות בגרסתו של מבקש המקלט מצדיקה דחיה של בקשתו ויש להעניק למבקש המקלט הזדמנות ליתן הסבר קונקרטי ומניח את הדעת לקיומן".¹⁸ בעוד ש"הנטל להביא ראיות אשר יוכיחו את זכאותו של מבקש המקלט לקבלת מעמד של 'פליט' לפי אמנת הפליטים, ולמצער להגנה מפני גירוש, מוטל על המבקש"¹⁹ הרי

8 שם.
 9 עניין **גונזלס**, לעיל ה"ש 1, פס' 8 לפסק הדין.
 10 נוהל רשות האוכלוסין, לעיל ה"ש 4, בעמ' 1. לעיון בספר העזר ראו U.N.H.C.R, HANDBOOK ON PROCEDURES AND CRITERIA FOR DETERMINING REFUGEE STATUS UNDER THE 1951 CONVENTION AND THE 1967 PROTOCOL RELATING TO THE STATUS OF REFUGEES, HCR/IP/4/Eng/REV.1 (reissued December 2011), available at <http://www.refworld.org/docid/4f33c8d92.html>. (להלן: **ספר העזר**).
 11 עניין **גונזלס**, לעיל ה"ש 1, פס' 1–5 לפסק הדין.
 12 שם, פס' 6–12 לפסק הדין.
 13 שם, פס' 13–20 לפסק הדין.
 14 שם, פס' 21–27 לפסק הדין.
 15 שם, פס' 25 לפסק הדין.
 16 שם, פס' 16 לפסק הדין.
 17 שם, פס' 14 לפסק הדין.
 18 שם, פס' 20 לפסק הדין.
 19 שם, פס' 12 לפסק הדין.

ש"החובה להעריך את בקשת המקלט משותפת למבקש ולרשויות מדינת המקלט".²⁰ בית המשפט קובע כי "הערכה עובדתית של בקשת מקלט מצריכה זהירות ורגישות מיוחדת. הדברים מקבלים משנה תוקף לאור ההשלכות הטמונות בדחיה של בקשה למקלט מדיני על חייו וחירותו של אדם".²¹ דומה כי קביעה זו נעשית ברוח הקריאה בספר העזר למקבלי ההחלטות להחיל את הקריטריונים in a spirit of justice and understanding.²²

בחינה של פסיקת בתי המשפט לעניינים מנהליים בשנים האחרונות מעידה על גישות שונות ביחס לחלק מהסוגיות שהוזכרו: כך, למשל, בפרשת קמרה קבעה השופטת רות רונן כי "הנטל על העותר הטוען לרדיפה, להוכיח, אולם העותר אינו חייב להוכיח רדיפה ודאית, ואף לא על פי מאזן ההסתברויות"²³ (ראו גם פרשת הרננדז).²⁴ לעומת זאת, בפרשת אישולה קבע השופט יורם נועם כי "אף אם אתחשב בטענות העותר, לפיהן אין צורך להוכיח 'רדיפה ודאית' ודי בהסתברות נמוכה לרדיפה כדי להכיר באדם כפליט – הרי ש [...] העותר לא הרים אף את הנטל המופחת שלו הוא טוען",²⁵ ניסוח ממנו משתמע כי הנטל שעל מבקש המקלט להרים נתון במחלוקת.

בדומה, בבג"ץ אל טאיי עיגן הנשיא (כתוארו אז) אהרן ברק את תחולתו של "העקרון הגדול של ה- non refolement לפיו אין לגרש אדם למקום שבו יועמדו חייו או חירותו בסכנה";²⁶ זאת, בהתאם לנוסח סעיף 33 לאמנת הפליטים.²⁷ ואולם, בחינה של פסיקת בתי המשפט המחוזיים מעלה כי חלק מפסקי הדין "משמיטים" את התיבה השנייה. כך למשל, בפרשת פלונית: "נטל השכנוע מוטל על כתפו של הנתין הזר, להראות ולבסס מבחינה עובדתית, כי נשקפת לו סכנת חיים במקום שאליו הוא צפוי להיות מורחק"²⁸ (ההדגשה שלי – ר.צ.). השמטה דומה ניכרת, למשל, בפרשת שיהו;²⁹ פרשת צ'אנדורום;³⁰ לעומת זאת, השופטת רונן הצביעה בפסק דינה בפרשת קמרה על כך ש"חשש מפני כליאה הוא בהחלט חשש רלוונטי לבחינת בקשת המקלט של העותר, ונכון היה כי המשיב יהיה מודע להוראות האמנה בהקשר זה, ויפעל בהתאם להן".³¹ יש לקוות כי פסק הדין בפרשת גונזלס יסייע בהבהרת הדין, וכי בתי המשפט לעניינים מנהליים יחילוהו כנדרש.

20 שם, פס' 16 לפסק הדין.

21 שם, פס' 19 לפסק הדין.

22 ראו ספר העזר, לעיל ה"ש 10, ס' 202.

23 עת"מ (ת"א) 47226-09-11 קמרה נ' משרד הפנים, פס' 28 לפסק הדין (פורסם בנבו, 26.12.2012).

24 עת"מ (מרכז) 3415-05-10 הרננדז נ' משרד הפנים, פס' 32 לפסק הדין (פורסם בנבו, 14.8.2011).

25 עת"מ (י-ם) 45071-01-12 אישולה נ' משרד הפנים, פס' 16 לפסק הדין (פורסם בנבו, 16.4.2012).

26 בג"ץ 4702-94 אל טאיי נ' שר הפנים, פ"ד מט(3) 843 (1995).

27 ס' 33 לאמנה בדבר מעמדם של פליטים, לעיל ה"ש 3.

28 עת"מ (י-ם) 16592-08-12 פלונית נ' משרד הפנים, פס' 19 לפסק הדין (פורסם בנבו, 12.2.2013).

29 עת"מ (י-ם) 37851-09-12 שיהו נ' משרד הפנים, פס' 6 לפסק הדין (פורסם בנבו, 4.2.2013).

30 עת"מ (י-ם) 33796-01-11 צ'אנדורום נ' משרד הפנים, פס' 19 לפסק הדין (פורסם בנבו, 8.3.2013).

31 פרשת קמרה, לעיל ה"ש 24, פס' 18 לפסק הדין.

אבקש להצביע על שלוש סוגיות הנוגעות למתח שבין אימוץ עמדת נציבות האו"ם לפליטים לנושא בחינת מעמדם של פליטים לבין הפרקטיקה של מערכת המקלט בישראל. בעוד בית המשפט העליון אימץ, לכאורה, את עמדת נציבות האו"ם לפליטים³² אשר לקריטריונים שבעזרתם ראוי לבחון את מעמדם של פליטים לפי האמנה, לא ניתן למצוא בפסק הדין התייחסות לאופן שבו הן משרד הפנים והן בתי המשפט המחוזיים בשבתם כבתי משפט לעניינים מנהליים מחילים קריטריונים אלה. **ראשית**, בפרשת **גונזלס** (כמו בפסקי דין קודמים בסוגיות הנוגעות למבקשי מקלט), בית המשפט העליון נמנע מבחינה ביקורתית של הנוהל לאור נתוני הרשות שלפיהם שיעור הבקשות למקלט שהתקבלו נמוך באופן קיצוני; בכלל זה, נדמה כי ראוי לבחון את הקשר בין אופן הטיפול של רשות ההגירה בסוגיית התרגום לבין אופן טיפולו בסוגיות אחרות המוסדרות בנוהל. **שנית**, פסק הדין אינו מבהיר מהו הסטנדרט הראוי לביקורת שיפוטית על החלטות מנהליות בתחום זה לעומת ביקורת שיפוטית בתחומים אחרים. **שלישית**, פסק הדין אינו מנצל את ההזדמנות להצביע על הבעייתיות בהתבססות (חלק מ)בתי המשפט המחוזיים על שיקולים כללים בתחום ההגירה לישראל בבחינת בקשות אישיות למקלט ("הפיל בחדר" הוא, כמובן, ההימנעות המערכתית מהסדרת מעמדם של אריתריאים וסודנים).

ב. (לא) מדברים על מספרים

לפי דו"ח רשות ההגירה לסיכום שנת 2012, מאז הקמת יחידת ה-Refugee Status Determination בשנת 2009 הוגשו 4,530 בקשות חדשות למקלט מדיני, נערכו 1,429 ראיונות עומק, ו**שני מבקשים** הוכרו כפליטים; בשנת 2010 הוגשו 5,391 בקשות חדשות למקלט מדיני, נערכו 3,688 ראיונות עומק ו**שישה מבקשים** הוכרו כפליטים; בשנת 2011 הוגשו 3,584 בקשות חדשות לקבלת מקלט מדיני, כ-3,968 בקשות נדחו על הסף, נערכו כ-2,100 ראיונות עומק, ו**שמונה מבקשים** הוכרו כפליטים; ובשנת 2012 הוגשו 1,096 בקשות חדשות לקבלת מקלט מדיני, 1,896 בקשות נדחו על הסף, נערכו 1,896 ראיונות עומק, ו**שישה מבקשים** הוכרו כפליטים.³³ בחישוב כולל, מתוך **9,113 בקשות מקלט** (ש-5,488 מהן נדחו על הסף על ידי יחידת הזיהוי והתשאול) **22 אושרו**, שהם **0.25%**. זאת ועוד: לפי דו"ח מוקד סיוע לעובדים זרים,³⁴ עד לסוף חודש מאי 2011 הציגה נציבות האו"ם לפליטים בפני הוועדה המייעצת לענייני פליטים **61 המלצות** להכיר במבקשי מקלט כפליטים בתיקים ישנים שהטיפול בהם נמשך משנים קודמות. מתוך בקשות אלה, רק **שמונה מבקשים** הוכרו על ידי הוועדה כפליטים (11

אתר נציבות האו"ם לפליטים: www.unhcr.org/pages/49c3646c2.html

רשות האוכלוסין וההגירה **סיכום פעילות רשות האוכלוסין וההגירה לשנת 2012** בעמ' 27

piba.gov.il/PublicationAndTender/summary/Documents/summary2012.pdf

מוקד סיוע לעובדים זרים **עד שיאטם ליבנו – הליכי מקלט בישראל 36** (כתב יונתן ברמן, 2012)

www.hotline.org.il/hebrew/pdf/asylum_procedures_2012_heb.pdf

32

33

34

קיבלו "מעמד אחר"). מן הנתונים האחרונים ניתן להסיק כי, למצער לכאורה, אופן יישום הקריטריונים על ידי משרד הפנים מחמיר באופן ניכר עם מבקשי המקלט (לעומת נציבות האו"ם לפליטים).

"כמו בכל מערכת מקלט בעולם, גם בישראל יש שמבקשים לזכות במעמד במדינה באמצעות הכרה בהם כפליטים, אף אם אינם עומדים בתנאי האמנה, ויש אחרים הסבורים באמת ובתמים כי הם עומדים בתנאי האמנה אף על פי שאינם. תפקידה של מערכת המקלט הוא להבחין בין אלה לבין מי שזכאים למקלט".³⁵ ואולם, בית הדין האירופי לזכויות אדם פסק בפרשת M.S.S כי מתעורר חשד כאשר במערכת מקלט (בנסיבות העניין, של יוון) שיעור הבקשות המתקבלות **נופל מאחוז אחד**, וכי ממשלת יוון כשלה במתן הסברים מספקים לתופעה זו. בלשון פסק הדין:

"An asylum system with a rate of recognition not exceeding 1 percent is suspect *per se* in terms of the fairness of the procedure; the Government failed to provide any justification for this apparent statistical aberration".³⁶

תוצאת פסק הדין הייתה שחרף ההסדרים הקבועים במדיניות המקלט האירופית המשותפת, המכונה לרוב "דבלין 2" (Common European Asylum System)³⁷ (יצוין כי קיימים פערים לא מבוטלים ביחס לאחוז ההכרה בפליטים בין מדינות "דבלין 2"),³⁸ נאסר על בלגיה לשלוח את מבקשי המקלט בחזרה ליוון. לעומת בית הדין האירופי, בית המשפט העליון אינו מתייחס כלל לתפקודה הכולל של מערכת המקלט הישראלית, בפרשת גונזלס או בפסיקה קודמת. זאת, חרף העובדה שבפסק דינו של השופט עוזי פוגלמן בפרשת **טדסה** צוטט דו"ח מוקד סיוע לעובדים זרים שהצביע על כשלים במדיניות משרד הפנים בסוגיית התרגום,³⁹ ונקבע כי על משרד הפנים מוטלת חובה "לוודא כי ראיונות ה-RSD מתנהלים בשפה שאותה דובר מבקש המקלט ובמידת הצורך להיעזר בשירותיו של מתורגמן".⁴⁰ הדו"ח הצביע על כשלים מערכתיים נוספים מהם בחר בית המשפט העליון להתעלם.

ג. סטנדרט הביקורת השיפוטית

שם, בעמ' 5. 35

M.S.S. v. Belgium and Greece, App. No. 30696/09, Eur. Ct. H.R. p. 80 (2011) 36

שם, פס' 42. ראו גם European Commission, Common European Asylum System, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/index_en.htm 37

European Commission, Asylum lottery in the EU in 2011 (June 2012), <http://www.ecre.org/component/content/article/56-ecre-actions/294-asylum-lottery-in-the-eu-in-2011.html> 38

עמ"ס 8675/11 **טדסה** (Tedessa) נ' יחידת הטיפול במבקשי מקלט, פס' 20 לפסק הדין (פורסם בנוב, 18.4.2012). 39

שם, פס' 12 לפסק הדין. 40

לאור הנתונים שהובאו לעיל, ניתן היה לצפות שבתי המשפט יבחנו בקפידה את אופן יישום הקריטריונים להכרה בפליטים על ידי רשויות המנהל. ואמנם, בפרשת **אריאס** הבהיר השופט יוסף שפירא כי "ככל שחשיבות הזכות העומדת על הפרק גדולה יותר, כך יגדל היקף ההתערבות השיפוטית בהחלטה",⁴¹ תוך שהוא מציין לחיוב את פסיקת בית הדין האירופי לזכויות אדם שלפיה "שעה שמתקיימת ביקורת שיפוטית על החלטה בבקשת מקלט, על הערכאה השיפוטית לקיים בדיקת מחמירה [...] של ההחלטה".⁴² לעומת זאת, בפרשת **אגא** קבע השופט נועם כי (כמקובל בהליכים מנהליים אחרים) "בית המשפט המינהלי אינו שם עצמו בנעלי הרשות המינהלית, לא אמור לבצע במקומה את מטלותיה ואל לו להעמיד את שיקול-דעתו תחת שיקול-דעתה".⁴³ קביעה דומה ניתן למצוא, למשל, בפסק דינו של השופט דראל בפרשת **Kassahun** "על העותר להראות כי קמה אחת מעילות ההתערבות של בית המשפט בהחלטה המינהלית ובמקרה שבפנינו בהפעלת שיקול הדעת הרחב המוענק לשר הפנים בהחלטותיו".⁴⁴

ד. שיקולי ההגירה: מ(עניינו של) הפרט אל הכלל

בפסק דינו בפרשת **סלומון** הטעים השופט יגאל מרזל כי "מורכבות המיוחדת בה נמצאת מדינת ישראל בכל הקשור בהתמודדות עם סוגיות ופנים שונים של גלי ההגירה השוטפים את הארץ [...] השלכות אפשריות [...] על פרשנות תנאי האמנה במקרים אלו או אחרים".⁴⁵ בפסק דינה בפרשת **Tebeke**, הסתמכה השופטת בן אור על פסק דינו של השופט מרזל, בקובעה כי "נראה, כי נסיבותיה המסוימות של ישראל, בין היתר בשים לב לגלי ההגירה השוטפים אותה, עשויות להשפיע על פרשנות תנאי האמנה על ידי בתי המשפט בישראל".⁴⁶ בפסק דין מאוחר יותר, פרשת **Adra**, ציטטה השופטת בן אור את פסק דינה בקובעה כי "נפסק עוד, כי נסיבותיה המסוימות של ישראל, בין היתר בשים לב לגלי ההגירה השוטפים אותה, יכול וישפיעו על פרשנות תנאי האמנה בישראל".⁴⁷ זאת ועוד: בפרשת **צ'אנדרום** הטעים השופט קובי ורדי כי "מן הראוי שעוה"ד המייצגים את המבקשים יבחרו בדקדקנות את המקרים הברורים שבהם לכאורה יש סכנת חיים שאותם ראוי להעלות ולבחון בבית המשפט ושהנ"ל לא יהווה פתח

41 עת"מ 41386-05-11 **אריאס נ' שר הפנים**, פס' 12 לפסק הדין (פורסם בנבו, 26.2.2012).
 42 שם, פס' 12 לפסק הדין.
 43 עת"מ 21736-05-11 **אגא נ' משרד הפנים**, פס' 8 לפסק הדין (פורסם בנבו, 21.6.2012).
 44 עת"מ 50349-01-12 **Kassahun נ' שר הפנים**, פס' 68 לפסק הדין (פורסם בנבו, 24.6.2012).
 45 עת"מ 729-09-11 **סלומון נ' שר הפנים**, פס' 42 לפסק הדין (פורסם בנבו, 26.12.2011).
 46 עת"מ 53025-07-11 **Tebeke נ' משרד הפנים**, פס' 13 לפסק הדין (פורסם בנבו, 7.3.2012).
 47 עת"מ 45373-02-12 **Adra נ' משרד הפנים**, פס' 12 לפסק הדין (פורסם בנבו, 25.6.2012).

לניסיון לשהייה נוספת בישראל, מסיבות כלכליות או אחרות, כפי שלכאורה, על פני הדברים, זה המצב ברוב העתירות המוגשות".⁴⁸

ואולם, ההכרה במעמד פליט בהתאם לאמנת הפליטים היא אישית. מכאן, כפי שקבעה השופטת רונן בפסק דינה בפרשת **Kunwar** "בקשתה של העותרת אינה צריכה להיבחן לאור החשש מפני הצפה של פניות – אלא יש לבחון אותה לגופה, לאור מכלול נסיבותיה, לאור הוראות הנוהל ויישומן על המקרה של העותרת". זאת ועוד: השלכות רוחב אינן מוגבלות ל"בקשות סרק" אלא מחייבות בחינה גם של השאלה האם קבלת עמדת המשיב עלולה לגרום לכך כי בקשות אמיתיות, של מבקשי מקלט שחייבים עלולים להיות בסכנה אם יחזרו למולדתם, עלולות להידחות עקב יישום של הנהל בהתאם לגישת המשיב".⁴⁹

ה. מבט קדימה

מערכת המקלט הישראלית קובעת את גורלם של אלפי מבקשי מקלט, וישנה חשיבות רבה להבהרת הקריטריונים שלפיהם נבחנות בקשות פרטניות. לאור זאת, ראוי לברך על הקביעות בפרשת **גונזלס** ביחס להיבטים הראייתיים של בחינת הבקשות למקלט, ולקוות כי הן תיושמו מעתה ואילך הן על ידי הרשויות והן על ידי בתי המשפט המפקחים. ואולם, הימנעותו של בית המשפט העליון מהתייחסות לתמונת המצב הכללית שלפיה סיכויי הקבלה של בקשה למקלט בישראל מזעריים אינה יכולה שלא לעורר דאגה; בעוד שבית הדין האירופי לזכויות אדם בפרשת **M.S.S**⁵⁰ ביסס את החלטתו בבקשה פרטנית על כשלים כלליים במדיניות המקלט של יוון, בית המשפט העליון הישראלי לא מצא לנכון להצביע במסגרת בחינת עניינה הפרטנית של המערערת בפרשת **גונזלס** על הקשיים הכלליים במדיניות המקלט של ישראל. בפרשת **גונזלס**, הוחמזה גם הזדמנות לקבוע כי "ההשלכות הטמונות בדחיה של בקשה למקלט מדיני על חייו וחירותו של אדם"⁵¹ צריכות להשפיע לא רק על אופן בחינת הבקשות סטנדרט הביקורת השיפוטית בהחלטות מנהליות, אלא גם על סטנדרט הביקורת השיפוטית, ולהבהיר כי לא ראוי ששיקולים כגון "נסיבותיה המסוימות של ישראל"⁵² (תיבה עמומה כשלעצמה) ישפיעו על בחינתה המשפטית של בקשה למקלט.

48 עניין **צ'אנדרום**, לעיל ה"ש 30, פס' 23 לפסק הדין.
 49 עת"מ 31068-11-11 **Kunwar נ' משרד הפנים**, פס' 35-36 לפסק הדין (פורסם בנוב, 2.7.2012).
 50 פרשת **M.S.S**, לעיל ה"ש 36.
 51 פרשת **גונזלס**, לעיל ה"ש 1, פס' 19 לפסק הדין.
 52 ראו לעיל ה"ש 46 וה"ש 47.